

Μαιευτής και ελληνική πραγματικότητα: Θέσεις και προοπτικές*

Χρήστος Παπαχρήστος, Μαιευτής-Διεθνολόγος, Ταμίας Δ.Σ. του Σ.Ε.Μ.Α.
Ηλίας Καψιώτης, Μαιευτής.

*Εισήγηση από το 8ο Πανελλήνιο Συνέδριο Μαιών-Μαιευτών (2-4 Ιουνίου 2000).

Οι αρχαίοι πρόγονοί μας, που με τη μεγάλη και πλούσια φαντασία τους θεοποιούσαν καθετί το μεγαλειώδες και μυστηριώδες, δεν θα μπορούσαν να αφήσουν αμορφοποιητό και το μεγάλο θαύμα της ζωής, τη “γέννηση”.

Έτσι, στην πιο κορυφαία και σημαντική στιγμή της γυναίκας, τη γέννα, έδωσαν για συμπαραστάτη της τη θεά Ελευθώ, που χρωστά το όνομά της στη θερμή ικεσία “ελθέ - ελθέ”.

Με το πέρασμα των χρόνων η μορφή της μαίας ή της παραδοσιακής “κυρα-μαμής” ήταν απόλυτα κυριαρχική. Η μαμή της ελληνικής κοινωνίας ήταν αυτή που συμπαραστεκόταν στην “πρωτάρα” επίτοκο, που φρόντιζε τη λεχώνα και δίδασκε τη μικρομάνα, σαν γυναίκα προς γυναίκα, σαν μάνα προς κόρη, πώς να περιποιείται το παιδί της.

Καθώς, όμως, οι κοινωνικές δομές αλλάζουν συνεχώς και μαζί τους και οι απαιτήσεις της κοινωνίας, φτάνουμε στο τέλος του 20ού αιώνα και ειδικότερα στις αρχές της δεκαετίας του '80, όπου ο νόμος περί “ισότητας” των δύο φύλων φέρνει τον άνδρα σ' ένα καθαρά μέχρι πρότινος “γυναικείο” χώρο. Τον άνδρα Μαιευτή που εισάγεται πια ισότιμα στις Σχολές της Μαιευτικής, αλλά που αντιμετωπίζει όμως την έκπληξη στην αρχή, απορία στη συνέχεια και μερικές φορές τη δυσπιστία στα μάτια της ελληνικής κοινωνίας, κα-

ταρρίπτοντας έτσι όλα τα ταμπού σχετικά με τα επαγγέλματα που μέχρι τότε θεωρούνταν “γυναικεία”.

Ειδικά στα πρώτα χρόνια, ο Μαιευτής δυσκολεύτηκε να καταγράψει την παρουσία του όχι μόνο για τους παραπάνω λόγους, αλλά και για να αποβάλει την πλάνη στη λανθασμένη συνείδηση των γυναικών-ασθενών, οι οποίες τον έβλεπαν και τον βλέπουν ακόμη και σήμερα, μπορούμε να πούμε, ως Μαιευτήρα-Γυναικολόγο.

Οι λόγοι, λοιπόν, που μας οδήγησαν να κάνουμε μια καταγραφή-έρευνα για τους Μαιευτές στην Ελλάδα μετά από 18 χρόνια παρουσίας τους στο μαιευτικό επάγγελμα, είναι να αναλύσουμε τις ιδιαιτερότητές τους –αν υπάρχουν– και να δώσουμε το στίγμα τους στο μαιευτικό χώρο και στην ελληνική πραγματικότητα.

Συγκεκριμένα, κρίναμε αναγκαίο μέσω αυτής της έρευνας να αναφερθούμε στις θέσεις, στα προβλήματα και στις προοπτικές, που μπορεί να έχουν σήμερα οι Μαιευτές σ' ένα κατεξοχήν όπως προείπαμε γυναικείο επάγγελμα για την ελληνική κοινωνία, παρουσιάζοντας τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους. Οι πληροφορίες συνελέγησαν μέσω ερωτηματολογίου κατά τη διάρκεια προσωπικής ή τηλεφωνικής συνέντευξης με 61 μαιευτές, ποσοστό που αντιστοιχεί στο 71% των πτυχιούχων μαιευτών, αντιπροσωπευτικό

πιστεύουμε δείγμα, αφού στην ελληνική επικράτεια υπάρχουν μόνο 86. Δηλαδή, πανελλαδικά οι άνδρες Μαιευτές αποτελούν μόνο το 2% του συνόλου της μαιευτικής κοινότητας, ποσοστό που καταδεικνύει, με την ισχυρή παρουσία του στο επάγγελμα, την ιδιαιτερότητά του.

Μέσα από την έρευνά μας βρήκαμε τα ακόλουθα:

- Σε Δημόσια Νοσοκομεία, στο ΙΚΑ, στα Κ.Υ. και σε Περιφερειακά Ιατρεία εργάζονται 35 Μαιευτές (ποσοστό 40,6%).

- Σε Ιδιωτικά Μαιευτήρια εργάζονται 6 Μαιευτές (ποσοστό 7%), σημειώνοντας ότι πριν από μερικά χρόνια υπήρχε μια άρνηση στο να προσλαμβάνονται στα Ιδιωτικά Μαιευτήρια άνδρες Μαιευτές.

Ευτυχώς, όμως, τα τελευταία 4-5 χρόνια η νοοτροπία αυτή έχει αλλάξει και αυτός ο ιδιότυπος "ρατσισμός" πιστεύουμε ότι έχει εκλείψει. Εξακολουθεί όμως να υπάρχει μια άνιση μεταχείριση σε σχέση με τις γυναίκες συναδέλφους, που έγκειται στο γεγονός ότι στα Ιδιωτικά Μαιευτήρια οι Μαιευτές τοποθετούνται στα "κλειστά" λεγόμενα τμήματα, συγκεκριμένα στα τμήματα Προώρων - Χειρουργεία, σε αντίθεση με τους συναδέλφους των Δημοσίων Μαιευτηρίων, όπου, ευτυχώς, δεν υπάρχει αυτή η διάκριση.

- Υπάρχουν όμως Μαιευτές (8 στον αριθμό, δηλαδή ποσοστό 9,3%), που εργάζονται ως Νοσηλευτές στο Δημόσιο και Ιδιωτικό Τομέα, π.χ. σε τμήματα Ορθοπαιδικά, Καρδιολογικά κ.ά., δηλαδή ξένα ως προς το αντικείμενο των σπουδών τους.

- Αξιοσημείωτο είναι ότι από τους παραπάνω Μαιευτές και Νοσηλευτές, το 55,1% εργάζεται στα μεγάλα αστικά κέντρα, ενώ το 44,9% στην επαρχία.

- Αθροίζοντας τα ποσοστά αυτά οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι το 57% των Μαιευτών εργάζεται, ενώ το ποσοστό της ανεργίας ανέρχεται στο 43%, ένα

ποσοστό που θα πρέπει να προβληματίσει ουσιαστικά τον κλάδο μας.

- Ένα ενδιαφέρον στοιχείο που συλλέξαμε μέσα από την έρευνά μας ήταν ότι το 73,8% των συναδέλφων ανδρών πέρασε τυχαία στη Μαιευτική ή, τουλάχιστον, η συγκεκριμένη Σχολή δεν ήταν η πρώτη επιλογή τους, ενώ μόνο το 26,2% ήθελε να γίνουν Μαιευτές και είχαν τη Μαιευτική ως πρώτη επιλογή. Τονίζουμε δε ότι 3 Μαιευτές τελείωσαν τη Μαιευτική, μόνο για να τη χρησιμοποιήσουν ως σκαλοπάτι για την είσοδό τους στην Ιατρική.

- Σχετικά με την επαγγελματική τους δραστηριότητα και παρουσία, το 90,2% δήλωσαν ότι είναι ευχαριστημένοι από το λειτούργημα του Μαιευτή, πράγμα που σημαίνει ότι έχουν αγάπη και υψηλό αίσημα ευθύνης προς τη Μαιευτική, ενώ μόνο το 9,8% δήλωσαν δυσαρεστημένοι, όχι όμως για την καθαυτό ιδιότητά τους ως Μαιευτές, αλλά επειδή χρησιμοποιούνται σε αλλότριες θέσεις και τμήματα, όπου εκεί δεν μπορούν τις γνώσεις τους να τις εφαρμόσουν και να τις κάνουν πράξη.

- Είναι προφανές ότι η ικανότητα συνεργασίας με άλλους λειτουργούς είναι απαραίτητος παράγοντας στην άσκηση των δραστηριοτήτων τους, γι' αυτό και στην ερώτηση "εάν είναι ευχαριστημένοι από τη συνεργασία τους με τις γυναίκες συναδέλφους", όλοι δήλωσαν ότι είναι πολύ ευχαριστημένοι.

- Επίσης, μέσα από την έρευνά μας και την επαγγελματική μας εμπειρία των 10 και πλέον ετών, διακρίναμε ότι η παρουσία του Μαιευτή, όπου υπάρχει, έχει ένα ειδικό βάρος, ικανό να φέρνει ισορροπία στους εργασιακούς χώρους, λειτουργώντας καταλυτικά στις σχέσεις τόσο με τις γυναίκες συναδέλφους μας, όσο και με τους γιατρούς.

- Σχετικά με την αντιμετώπισή τους από

τις γυναίκες-ασθενείς ανέφεραν ότι όχι μόνο δεν είχαν πρόβλημα αποδοχής και συνεργασίας μαζί τους, τουναντίον, οι γυναίκες τους βλέπουν όχι σαν ψυχρούς επαγγελματίες, αλλά σαν κάποιο πρόσωπο που μπορεί να αποβάλει την αγωνία και το φόβο τους με αγάπη, υπομονή και χαμόγελο.

Το επάγγελμα του Μαιευτή έχει κεντρίσει το ενδιαφέρον των δημοσιογράφων των ΜΜΕ, μιάς και δόθηκαν αρκετές συνεντεύξεις από Μαιευτές στην τηλεόραση και στον ημερήσιο και περιοδικό Τύπο. Δυστυχώς, όμως, όχι για να αναφερθούν στα προβλήματα και τις προοπτικές του κλάδου μας, αλλά παρουσιάζοντάς τα σαν μια προσπάθεια “κατάκτησης” και ένταξης μιας μερίδας ανδρών (στα πλαίσια της ισότητας των δύο φύλων) σ’ ένα κατεξοχήν “γυναικείο” επάγγελμα, όπως

αυτό της Μαίας, κάτι “αξιοπερίεργο” δηλαδή.

Εμείς πιστεύουμε, όμως, ότι ο Μαιευτής έχει θέση και ρόλο στο επάγγελμά μας και στην ουσία δεν λειτουργεί σαν “μασκότ”, αλλά ουσιαστικά, δίνοντας μια αισιόδοξη πνοή σ’ έναν επαγγελματικό χώρο που κινδυνεύει να παραγκωνιστεί, σ’ ένα επάγγελμα που έχει δώσει και θα συνεχίσει να δίνει και να προσφέρει στην οικογένεια και στην κοινωνία.

Κρίνουμε, επίσης, ότι είναι αναγκαίο Μαίες και Μαιευτές μαζί να αναλάβουμε την ευθύνη της προαγωγής της μαιευτικής φροντίδας στη χώρα μας, να αναβαθμίσουμε το επάγγελμά μας και καθημερινά, όπου και αν εργαζόμαστε, να ασκούμε τα καθήκοντά μας με ευσυνειδησία και αγάπη. Πιστεύουμε ότι στο τέλος θα βγούμε όλοι κερδισμένοι.

Το παρακάτω ποίημα χάρισε στο Σύλλογό μας το 7χρονο κοριτσάκι μιάς συναδέλφου μας. Αξίζει να το δημοσιεύσουμε. Τα συμπεράσματα δικά σας...

Τραγουδάνε οι μαίες

*Να είσαι μαία, μη θαρρείς
πού 'ναι να τραγουδάς ένα τραγούδι.
Είναι μια υπόθεση κάπως πολύ δύσκολη.
Των μαιών η καρδιά όταν έχουν μια γέννα,
δεν είναι ένα μαγαζί με τραγούδια,
που χορεύουν και διασκεδάζουν οι άνθρωποι.
Είναι ένα δωμάτιο από παντού κλειστό και σκοτεινό.
Εκεί έχουν άγχος και φόβο αν βγει το μωρό καλά
ή αν κάνουν κανένα λάθος και πεθάνει στη γέννα.
Εκεί δεν είναι το ζεστό τους κρεβάτι στο σπίτι τους,
που νοσταλγούν απ' την κούραση να δουν.
Πολλά και πιο πολλά μωρά κάθε μέρα.
Στο πρώτο κιάλας χάρηκαν, γιορτή έκαναν μεγάλη
και τη χαρά από μέσα τους, ποιός μπορεί να τους τη βγάλει!*

Πέμπτη, 11 Μαΐου 2000

Νάγια Πητταρά